



กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

Strategies for Developing Private School Administrators based on the Concept of Digital Citizenship

ปอส์ ไกรวิญญ์¹ และ บัญชา ชลาภิรมย์²

Porz Kraiwin¹ and Bancha Chalapirom²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลและการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลและ 3) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร หลักสูตรสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 252 โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI)^{modified}

ผลการวิจัย พบว่า 1) กรอบแนวคิดการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ แนวคิดการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล 2) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.414$, $SD = 0.956$) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($M = 4.147$, $SD = 0.741$) 3) กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์หลัก และ 6 กลยุทธ์รอง

คำสำคัญ: การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน, ความเป็นพลเมืองดิจิทัล, โรงเรียนเอกชน

Article Info: Received 12 October, 2018; Received in revised form 25 July, 2018; Accepted 1 August, 2018

¹ นิสิตปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: porz.kraiwin@hotmail.com

Ph.D. Candidate in Division of Educational Administration, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: porz.kraiwin@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: cbancha@chula.ac.th, bancha.c@chula.ac.th, cbancha14@gmail.com

Lecturer in Division of Educational Administration, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: cbancha@chula.ac.th, bancha.c@chula.ac.th, cbancha14@gmail.com

Abstract

The research objectives were to 1) study the conceptual framework of digital citizenship and developing school administrators to have digital citizenship; 2) study the current and the desirable states of developing private school administrators based on the concept of digital citizenship; and 3) develop strategies for developing private school administrators based on the concept of digital citizenship. The research applied a mixed method approach. The samples were 252 private schools In Bangkok under The Office of the Private Education Commission. The research instruments were questionnaires and a strategic evaluation form to test the feasibility and appropriateness of the strategies. The data were analyzed by percentages, frequency, means, standard deviations and PNI_{modified}.

The results were as follows: 1. The conceptual framework consisted of two aspects: the concept of school management development and that of digital citizenship. 2. The current state of developing private school administrators based on the concept of digital citizenship, as a whole, was at the moderate level ($M = 3.414$, $SD = 0.956$), while the desirable state was at the high level ($M = 4.147$, $SD = 0.741$). 3. Strategies for developing private school administrators based on the concept of digital citizenship comprised three main strategies: 1) Accelerate development of private school administrators into digital citizen in terms of protecting themselves and others through the use of two substrategies and eight approaches; 2) Elevate the level of private school administrators to embrace digital citizenship in terms of their ability to educate themselves and others, including the adoption of the two substrategies and eight approaches, among others; 3) Encourage school administrators' digital citizenship in terms of respecting themselves and others, including the use of the two substrategies and eight approaches.

Keywords: developing school administrators, digital citizenship, private school

บทนำ

โลกยุคใหม่เริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลนั้น มิได้เป็นเพียงเครื่องมือช่วยให้การทำงานสะดวกรวดเร็วดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา หากได้หลอมรวมเข้าไปในชีวิตของผู้คนอย่างแท้จริง ยุคนี้เป็นยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม ฐานความรู้ รวมถึงขยายขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีความต้องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ นับเป็นความท้าทายในการไล่ตาม

ความทันสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยากต่อการป้องกันและลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ UNESCO (2015) ระบุวิธีการเชิงรุกในการให้ความรู้แก่เด็ก ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลและการเป็นพลเมืองที่ดีในโลกดิจิทัล สอดคล้องกับกับ วิลเฮม (2549) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัลได้ขยายขีดความสามารถจนคอมพิวเตอร์สามารถทำงานแทนที่มนุษย์ได้ ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างมาก

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ซึ่งสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการใช้ชีวิต โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์ ได้กลายมาเป็นลักษณะร่วมของชีวิตประจำวันทุกครัวเรือน และสอดคล้องกับ วัดสัน (2554) กล่าวว่า เด็กวัย 5 ปี ใช้เวลาเฉลี่ยถึง 6 ชั่วโมงต่อวัน ในการอยู่หน้าจอมือถือ หรือหน้าจอคอมพิวเตอร์ ในขณะที่คนทั่วไปใช้เวลา 45% กับสื่อต่าง ๆ และยังพบอีกว่า ในปี ค.ศ. 2010 เด็กในช่วงวัย 8-18 ปี ใช้เวลา 11 ชั่วโมงต่อวัน อยู่หน้าจอ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ หรือหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน และด้านการเมือง ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาททำให้การเมืองมีความโปร่งใสในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงและค้นหาสืบค้นข้อมูลข่าวสารในเชิงลึกได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งส่งผ่านข้อมูลต่าง ๆ ได้ในทันที กล่าวได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเปลี่ยนรูปแบบต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตอย่างมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง รวมไปถึงด้านการศึกษาที่นักการศึกษาพยายามนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลอย่างสมบูรณ์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศชาติหรือโมเดลประเทศไทย 4.0 ในปัจจุบัน

ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ชาญชัย อาจินสมาจาร (2548) กล่าวว่า ผู้นำสามารถชี้แนะ จูงใจ ผลักดันให้บุคลากรในองค์กรนั้นปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายที่องค์การวางไว้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Gustafson (2014) ที่กล่าวว่า ครูใหญ่เป็นผู้กำหนดคุณลักษณะ และวิสัยทัศน์ให้โรงเรียน ความสามารถของครูใหญ่ในการนำไปสู่การพัฒนาทางวิชาชีพแบบเตรียมพร้อมจะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การบริหารจัดการโรงเรียนในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงทัศนคติหรือแนวคิดในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ พร้อมเป็นผู้นำ

ในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเทคโนโลยีในเวลาเดียวกัน จากการศึกษาของ วิลเฟรด ทวีลาภพันทอง (2557) ได้เปิดเผยผลสำรวจความฉลาดทางดิจิทัล (Digital IQ Survey) ครั้งที่ 6 เก็บข้อมูลจากซีไอโอและผู้บริหารฝ่ายไอทีกว่า 1,500 รายใน 36 ประเทศทั่วโลก พบว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารระดับสูงในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทของประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายสารสนเทศ (chief information officer) และประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายการตลาด (chief marketing officer) เป็นปัจจัยในการผลักดันให้องค์กรวางกลยุทธ์ด้านดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง โดยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารระดับสูงขององค์กรส่วนใหญ่ต่อการนำเทคโนโลยีมาต่อยอดธุรกิจโดยรวมยังต่ำมาก และมีเพียงร้อยละ 20 ของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (Chief Executive Officer: CEO) ทั่วโลกที่มีความฉลาดทางดิจิทัลสูง นั่นคือ มีความเข้าใจ มีความสามารถในการประเมินผลและนำมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจได้อย่างแท้จริง

การพัฒนาพลเมืองของชาติให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 จำเป็นต้องพัฒนาจากภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการบริหารได้อย่างเต็มที่ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถผลักดันการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนได้ทั้งระบบ รวมถึงการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน นอกจากนี้ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแก่ผู้บริหารให้มีทิศทางในการเสริมสร้างและพัฒนาครูสู่การพัฒนาผู้เรียน และสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. ศึกษากรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลและการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน

ประชากร คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร หลักสูตรสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 678 โรง

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร หลักสูตรสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 252 โรง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามผู้บริหารและครู แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.996 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.997

2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์หลัก/กลยุทธ์รอง การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ตอนที่ 2 วิธีดำเนินการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

เพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิรายบุคคล เป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลจำนวน 252 โรงเรียน โดยส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 426 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 213 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.524

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถามผู้บริหารและครูโดยการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และวิเคราะห์ SWOT ได้แก่ จุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weaknesses) โอกาส (opportunities) ภาวะคุกคาม (threats) ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิด ความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากนั้นนำมาร่างเป็นกลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ฉบับที่ 1 และนำไปประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน เพื่อนำมาทำเป็นร่างกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 2 นำไปประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อีกครั้ง โดยประชุมกลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน และจึงนำเสนอเป็นกลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิด ความเป็นพลเมืองดิจิทัลฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลและการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ได้มาจาก 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหาร และแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล สรุปได้ดังนี้

1.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหาร ประกอบไปด้วย 1) การฝึกอบรมในงาน (on the job training) ได้แก่ 1.1) การโค้ช (coaching) 1.2) การเป็นพี่เลี้ยง (mentoring) 1.3) การสอนงาน (job instruction training) 1.4) การฝึกทำหน้าที่ (understudy) และ 1.5) การฝึกงาน (apprenticeship) และ 2) การฝึกอบรมนอกงาน (off the job training) ได้แก่ 2.1) การบรรยายและการประชุม (lectures and conferences) 2.2) การสัมมนา (seminars)

2.3) การจำลองสถานการณ์ (simulation) 2.4) กรณีศึกษา (case studies) 2.5) การฝึกปฏิบัติงานในเวลาจำกัด (in-basket training) 2.6) แบบอย่างพฤติกรรม (behavior modeling) และ 2.7) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) (เดสเลอร์, 2555; พลุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2560; Bohlander & Snell, 2004; Chand, 2016; Ivancevich & Konopaske, 2013; Mondy & Martocchio, 2016; Raheja, 2015; Surbhi, 2015)

1.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบไปด้วย 1) การเคารพตนเองและผู้อื่น (respect yourself and others) ได้แก่ 1.1) การใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีมารยาท (digital etiquette) 1.2) การเข้าถึงสื่อดิจิทัล (digital access) 1.3) การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล (digital law) 2) การให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น (educate yourself and others) ได้แก่ 2.1) การรู้เท่าทันดิจิทัล (digital literacy) 2.2) การสื่อสารดิจิทัล (digital communication) 2.3) การทำธุรกิจผ่านสื่อดิจิทัล (digital commerce) และ 3) การปกป้องตนเองและผู้อื่น (protect yourself and others) 3.1) การรู้สิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัล (digital right and responsibilities) 3.2) การใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัย (digital security) 3.3) การใช้ดิจิทัลโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและพลานามัย (digital health and wellness) (Ribble, 2015)

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.414$, $SD = 0.957$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการเคารพตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.497$, $SD = 0.917$) รองลงมา คือ การให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.410$, $SD = 0.992$) และการปกป้องตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.335$, $SD = 0.961$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.147$, $SD = 0.750$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการเคารพตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($M = 4.197$, $SD = 0.712$)

รองลงมา คือ ด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($M = 4.131, SD = 0.770$) และด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($M = 4.113, SD = 0.768$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.147, SD = 0.750$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเคารพตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($M = 4.197, SD = 0.712$) รองลงมา คือ ด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($M = 4.131, SD = 0.770$) และด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($M = 4.113, SD = 0.768$)

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ตามแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.414, SD = 0.956$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การฝึกอบรมในงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.437, SD = 0.968$) และด้านการฝึกอบรมนอกงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.391, SD = 0.945$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ตามแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.147, SD = 0.741$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การฝึกอบรมในงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($M = 4.159, SD = 0.747$) และการฝึกอบรมนอกงาน อยู่ในระดับมาก ($M = 4.135, SD = 0.9735$) ตามลำดับ

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอกโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.359, SD = 0.945$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพเทคโนโลยี (T) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.388, SD = 0.937$) รองลงมา คือ สภาพสังคม (S) อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.363, SD = 0.940$) สภาพเศรษฐกิจ (E) อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.353, SD = 0.944$) และสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ (P) อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.333, SD = 0.960$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก จำแนกตามปัจจัยภายนอกโดย

ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.107$, $SD = 0.743$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ (P) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($M = 4.118$, $SD = 0.728$) รองลงมาคือ สภาพเทคโนโลยี (T) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.116$, $SD = 0.759$) สภาพสังคม (S) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.101$, $SD = 0.751$) และสภาพเศรษฐกิจ (E) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.091$, $SD = 0.736$)

3. กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์หลัก และ 6 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารให้รู้สิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัล เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารให้รู้เรื่องการใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ ยกระดับการพัฒนาผู้บริหารในเรื่องการทำธุรกิจผ่านสื่อดิจิทัล และเรื่องการเรียนรู้เท่าทันดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหารให้รู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล และเรื่องการรักษาถึงสื่อดิจิทัล

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล มีความแตกต่างกันโดยผู้บริหารมีความต้องการพัฒนาในด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล สอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ได้ชัดเจนว่าต้องการดำเนินการไปในทิศทางใด และสามารถนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในด้านใดบ้าง 2) บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายไร้สายต่าง ๆ Hardware, Software และ Network ให้ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียนทุกคนสามารถใช้งาน และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสามารถจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการสนับสนุนได้อย่างพอเพียง 3) สร้างวัฒนธรรม และบรรยากาศของโรงเรียนให้ครูและนักเรียนใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา 4) ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 5) ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ 6) สร้างแรงจูงใจต่อบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้สามารถนำความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มาสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนหรือการทำงาน 7) จัดให้มีระบบการกำกับติดตามผล และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บุคลากรทุกคน รวมถึงนักเรียนสามารถเรียนรู้ แลกเปลี่ยนและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลที่กล่าวมานั้นมีผลต่อการใช้ภาวะผู้นำ ICT กับผู้บริหารเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาวะผู้นำ ICT หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถ ความรู้ความเข้าใจ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้าน ICT ได้ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน

ในประเด็นจุดอ่อน พบว่า การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหารมีจุดอ่อน คือ การฝึกอบรมนอกงาน สอดคล้องกับ เอกวิทย์ มั่งอะนะ และ จิตติมา วรรณศรี (2559) ที่นำเสนอองค์ประกอบของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้แก่ 1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การสัมมนา 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) การประชุมปรึกษาหารือ 5) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ และ 6) การสอนงาน ส่วนการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีจุดอ่อน คือ การป้องกันตนเอง และผู้อื่น สอดคล้องกับรายงานของ UNESCO (2015) ที่กล่าวถึง การตระหนักถึงโอกาสและความเสี่ยงของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาลนิวซีแลนด์ และสนับสนุนให้เกิดแคมเปญ และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความปลอดภัยทางไซเบอร์ เช่น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีออนไลน์อย่างมั่นใจปลอดภัยและมีความรับผิดชอบผ่านโปรแกรมต่าง ๆ การพัฒนาสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนและครู

ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกแสดงให้เห็นว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เป็นโอกาสของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล ในขณะที่

ที่สภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคาม จากผลการวิจัยข้างต้นจึงได้สร้างกลยุทธ์ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลโดยมีกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์และมีกลยุทธ์รอง 6 กลยุทธ์ และวิธีดำเนินการ 24 ข้อ ซึ่งนำมาอภิปรายได้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล เป็นจุดอ่อน และมีความต้องการ จำเป็นสูง ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างเร่งด่วนจึงควรมีการเร่งรัดให้ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนมีความรู้ด้านปกป้องตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ Allen (2015) ที่ได้เสนอ 9 วิธีการเป็นพลเมืองออนไลน์ที่ดี สิ่งที่ควรปฏิบัติต่อผู้อื่นในแบบที่ต้องการที่จะได้ รับการปฏิบัติ ได้แก่ รักษาความปลอดภัย รับทราบกฎระเบียบ และระมัดระวัง ในส่วนข้อพึง ไม่ปฏิบัติบนโลกดิจิทัล ได้แก่ อย่าพูดสิ่งที่ไม่พูดต่อหน้าใครทางออนไลน์ อย่าเผยแพร่ หรือส่งต่อสิ่งที่ไม่ได้เป็นเจ้าของโดยไม่ได้รับอนุญาต อย่าเชื่อทุกอย่างที่อ่าน อย่าโพสต์สิ่งที่ไม่ อยากให้คงอยู่ตลอดไป และอย่าใช้เวลาว่างทั้งหมดที่มีบนโลกออนไลน์ นอกจากนี้ ผลการวิจัย ยังพบว่า สภาพเศรษฐกิจสภาพสังคมและสภาพเทคโนโลยีเป็นโอกาสของการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล และรายงานจาก UNESCO (2015) ซึ่งสะท้อนว่า ประเทศส่วนใหญ่มีความกังวลเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ อันนำไปสู่การปฏิบัติ ในประเด็นความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี การเรียกร้องให้มีมุมมองที่สมดุลเพื่อช่วยให้ ผู้ใช้ควบคุมตนเองในขณะเดียวกันมีความยืดหยุ่นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิด ประโยชน์สูงสุด การกำหนด องค์ประกอบสำคัญของการเป็นพลเมืองดิจิทัลและความปลอดภัย ออนไลน์ รวมถึงแนวทางเตรียมการให้เยาวชนใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์และมีส่วนร่วมในสังคม อุดมเทคโนโลยี การเสริมแรงค่านิยม และความเข้าใจประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์รองที่ 1.1 เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมือง ดิจิทัล ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น เรื่อง การรู้สิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัล จาก ผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดอ่อน ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนาทางด้านสภาพการเมืองและ นโยบายของรัฐและเทคโนโลยีต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเรื่อง การรู้สิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัล ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาควรมีกลยุทธ์เร่งรัดเพื่อพัฒนา รูปแบบการอบรมนอกงาน ที่มีวัตถุประสงค์การอบรม เนื้อหา และระยะเวลาที่แน่นอนใน

การอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพร จินะวัฒน์ (2539) ที่นำเสนอแนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนระดับกรม 2) กำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนระดับเขตการศึกษา 3) จัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน 4) ศึกษาวิจัยเพื่อหาความต้องการจำเป็นในการวางแผนพัฒนา 5) กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน 6) จัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา 7) กำหนดให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมีภารกิจในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัด 8) จัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน 9) กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาเป็นประจำทุกปี 10) กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาดูงานเป็นประจำทุกปี 11) จัดการสัมมนาในรูปแบบ Symposium ระดับประเทศทุก 2 ปี

กลยุทธ์รองที่ 1.2 เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่นเรื่องการใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัย จากผลการวิจัย พบว่าเป็นจุดอ่อน โดยสภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจ เป็นภาวะคุกคามที่อาจส่งต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัล ส่วนสภาพเทคโนโลยีและการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นโอกาสของผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างปลอดภัย จากการศึกษาของ Gustafson (2014) เรื่องการศึกษาเชิงปรากฏการณ์การพัฒนาทางวิชาชีพในยุคดิจิทัล: ประสบการณ์ชีวิตของครูใหญ่ พบว่า มีสองประเด็นหลักกฏขึ้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้เข้าร่วมการวิจัยลงทุนด้านการเชื่อมต่อดิจิทัลเพราะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำสากล 2) Twitter เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้แบบมืออาชีพและเป็นตัวเร่งปฏิบัติการพัฒนาทางวิชาชีพใหม่

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น จากผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอก สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคามด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ในการกำหนดกลยุทธ์เป็นการยกระดับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎาภรณ์ รอบคอบ และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาระยะเริ่มประจำการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาระยะเริ่มประจำการประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) สมรรถนะทางการบริหาร (2) การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (3) การพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองในด้านสมรรถนะทางการบริหารและการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย โดยสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

กลยุทธ์รองที่ 2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น เรื่อง การทำธุรกรรมผ่านสื่อดิจิทัล สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากและเป็นจุดอ่อน ดังนั้น ในการกำหนดกลยุทธ์จึงควรมีการยกระดับการพัฒนาผู้บริหาร เพื่อให้มีความรู้ด้วยการศึกษาดูด้วยตนเองผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำธุรกรรม สอดคล้องกับเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 4 ที่ให้ทุกภาคส่วนมีความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และมีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และข้อ 7 ที่บุคลากรทุกภาคส่วนได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อก่อให้เกิดรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559) และสอดคล้องกับ Park (2016) ที่แบ่งอัจฉริยะทางเทคโนโลยีดิจิทัลออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) พลเมืองดิจิทัล (digital citizenship) เป็นระดับที่ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถสื่อดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบ และมีประสิทธิภาพ 2) นักสร้างสรรค์ด้านดิจิทัล (digital creativity) เป็นระดับที่สามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจดิจิทัลโดยการใช้เครื่องมือดิจิทัลเปลี่ยนไอเดียให้กลายเป็นสินค้าหรือบริการที่ใช้งานได้จริง และ 3) ผู้ประกอบการดิจิทัล (digital entrepreneurship) เป็นระดับที่สามารถใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีแก้ปัญหาในระดับโลกหรือสร้างโอกาสใหม่ ๆ

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่น เรื่อง การรู้เท่าทันดิจิทัล สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากและเป็นจุดอ่อน จึงควรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลในการด้านการให้การศึกษาตนเองและผู้อื่นในเรื่องนี้ สอดคล้องกับ ครรชิต มัลลียวงศ์ (2559) ที่กล่าวว่า มาตรฐานครูยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ครูต้องเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ และสามารถนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน มาตรฐานที่ 2 ครูต้องพัฒนาและออกแบบกระบวนการการเรียนรู้ การประเมินผลโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายรูปแบบ รวมถึงการพัฒนาคำถามและทักษะใหม่ ๆ มาตรฐานที่ 3 ครูต้องส่งเสริมการเป็นพลเมืองทางดิจิทัล รวมถึงเข้าใจสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รู้เท่าทันสื่อ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สื่อแก่นักเรียน และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับพันธกิจของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 4 เรื่องการส่งเสริม สนับสนุนสังคมดิจิทัลเพื่อพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้ และมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 10 ที่กล่าวว่าประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559)

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น จากผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดแข็ง และสภาพแวดล้อมภายนอก สังคม การเมือง และนโยบายของรัฐ และเศรษฐกิจ เป็นโอกาส ในส่วนของสภาพเทคโนโลยี เป็นภาวะคุกคาม การเสริมจุดแข็งของการพัฒนาผู้บริหาร สอดคล้องกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) นำเสนอไว้ 7 ประการ ที่กล่าวไว้ข้างต้น

กลยุทธ์รองที่ 3.1 ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดอ่อน ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล สอดคล้องกับเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 3 ที่มุ่งการพัฒนา และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการ และมาตรฐานที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559)

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น เรื่อง การเข้าถึงสื่อดิจิทัล พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดอ่อนที่ควรกำหนดกลยุทธ์เพื่อเสริมจุดแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2 ที่มุ่งเน้นการพัฒนา

และบริหารจัดการโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศ ไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและประสิทธิภาพ ข้อ 3 ที่ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ด้วยการบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลสถิติ ในทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ถูกต้องเหมาะสม (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนและสมาคมโรงเรียนเอกชนควรจัดตั้งคณะกรรมการ และจัดทำแผนให้สอดคล้องกับการนำกลยุทธ์เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น เพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม
2. โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน เช่น สมาคมโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมถึงเครือข่ายโรงเรียนในการจัดหาทรัพยากรบุคคล ตลอดจนจัดหาและระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรเป็นแกนหลักในการสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลในด้านการปกป้องตนเองและผู้อื่น และด้านการเคารพตนเองและผู้อื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบหรือแนวทางการนำกลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติ การวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล และการวิจัยและพัฒนาแบบการเสริมสร้างผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในด้านการป้องกันตนเองและผู้อื่น เรื่อง การรู้สิทธิและความรับผิดชอบทางดิจิทัลและการใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2559, 14 ตุลาคม). *เกี่ยวกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. <http://www.mict.go.th/view/1/%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%87>
- ครรชิต มัลลียงค์. (2559). *Digital & virtual*. <http://www.drkanchit.com/faq/faq00015.html>
- เจษฎาภรณ์ รอบคอบ, ทศพล อารีนิจ, สุชาติ ลีตระกูล, และ สุวดี อุปปินใจ. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาระยะเริ่มประจำการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว.*, 10(18), 13-23.
- ชาญชัย อาจินสมจาร. (2548). *การบริหารการศึกษา*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- เดสเลอร์, จี. (2555). *A framework for human resource management* [กรอบความคิดสำหรับการจัดการทรัพยากรมนุษย์]. เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2560). *รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา*. พริกหวานกราฟฟิค.
- วัตสัน, อาร์. (2554). *Future minds: How the digital age is changing our mind* [เจาะความคิดชีวิตยุคดิจิทัล]. Papyrus by True Life.
- วิลเฮม, เอ. จี. (2549). *Digital nation* [ประชาชาติยุคดิจิทัล]. เอ็กสเปอร์เนท.
- วิไลพร ทวีลาภพันทอง. (2557, 25 พฤศจิกายน). *สำรวจพบผู้บริหารทั่วโลก 'ไอคิวดิจิทัลต่ำ'*. Forades Thailand. <http://www.forbesthailand.com/news-detail.php?did=215>
- อรรณพ จินะวัฒน์. (2539). *การนำเสนอโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/11984>

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559, 1 พฤศจิกายน). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School management in digital era)*. ทुरुปลูกปัญญา. <http://www.truelookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3->

เอกวิทย์ มั่งอะนะ และ จิตติมา วรณศรี. (2559). สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(2), 98-111.

ภาษาอังกฤษ

Allen, C. (2015, February 11). *9 ways to be a good digital citizen*. Go Guardian. <http://blog.goguardian.com/tips-to-be-a-good-digital-citizen>

Bohlander, G., & Snell, S. (2004). *Managing human resources* (13th ed.). Thomson South-Western.

Chand, S. (2016). *Training methods: On job training and off the job training methods*. Your Article Library. <http://www.yourarticlelibrary.com/employees/training-methods-on-job-training-and-off-the-job-training-methods/5421/>

Gustafson, B. R. (2014). *A phenomenological study of professional development in the digital age: Elementary principals' lived experiences* [Unpublished doctoral dissertation]. Department of Education Leadership, Faculty of Education, Bethel University.

Ivancevich, J. M., & Konopaske, R. (2013). *Human resource management* (12th ed.). McGraw-Hill.

Mondy, R. W., & Martocchio, J. J. (2016). *Human resource management* (14th ed.). Pearson Education Limited.

Park, Y. (2016, September 6). *8 digital life skills all children need – And a plan for teaching them*. <https://www.weforum.org/agenda/2016/09/8-digital-life-skills-all-children-need-and-a-plan-for-teaching-them/>

Raheja, K. (2015). Methods of training and development. *Innovative Journal of Business and Management*, 4(2), 35-41.

- Ribble, M. (2015). *Digital citizenship in schools: Nine elements all student should know* (3rd ed.). International Society for Technology in Education.
- Surbhi, S. (2015). *Difference between on-the-job and off-the-job training*. Key Differences. <http://keydifferences.com/difference-between-on-the-job-and-off-the-job-training.html>
- UNESCO. (2015). *Fostering digital citizenship through safe and responsible use of ICT: A review of current status in Asia and the Pacific as of December 2014*. UNESCO.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper and Row.